

BOEKRECENSIE: LES MINERAUX DE SAINTE-MARIE-AUX-MINES

Uitgegeven door : Les Editions du Piat, Glavenas, F43200 Saint-Julien-du Pinet, France in 2013

Auteur : Alain Martaud
ISBN 978-2-917198-18-6
pp 208 - 245 x 315 mm – 1700 gram – hardcover
3-talig : Frans – Engels (vertaling Timothy Greenland) – Duits (vertaling Prof Dr Gregor Markl)
45 Euro (excl P&P)

Dit jaar kende de wereldbepaalde mineralenbeurs van Sainte-Marie-aux-Mines haar vijftigste editie, en naar aanleiding daarvan werden diverse eenmalige evenementen georganiseerd. Eén daarvan was de publicatie van het boek ter beschouwing - een monografie over de mineralen ooit gevonden in de regio Sainte-Marie. Laten we eerst even zien wat we voor de gevraagde 45 Euro zo allemaal aangeboden krijgen:

Het werk opent met een introductie (9 pp) waarin de auteur zijn betrokkenheid met Sainte-Marie-aux-Mines, zijn mineralen en zijn mijnen schetst. Daarop volgt een grondige behandeling van de geografie en de geologie (12 pp) van het betrokken gebied – met name de Val d'Argent ("zilvervallei") langs het riviertje de Liepvrette. Vervolgens wordt uitgebreid verslag (26 pp) gedaan over de (minerale) geschiedenis van Sainte-Marie. Dit is best een boeiend verhaal dat start rond 950 met de eerste bescheiden zilverwinning door monniken en zijn hoogtepunt kent in de zestiende Gouden Eeuw toen Sainte-Marie met zijn 113 mijnen aanleiding gaf tot een ware zilverrush. Daarna waren er nog diverse heropflakkingen die helaas telkens weer op mislukkingen uitliepen, met tenslotte een roemloos einde in 1957 na een negatief rapport omtrent de ontginning van metallisch arseen en uraniumerts - wat het einde betekende van een eeuwenlange mijnbouwtraditie in de streek.

Daarmee komen we tot de hoofdmoot (152 pp) van dit boek: de mineralogie van Sainte-Marie, die met zijn meer dan 160 soorten als behoorlijk gediversifieerd kan bestempeld worden. De belangrijkste daarvan zijn zilver, zijn sulfozouten en metallisch arseen: hiervoor wordt uiteraard de meeste plaats ingeruimd. Achtereenvolgens wordt dan aandacht gegeven aan sfaleriet, galeniet, chalcopryiet, tetrahedriet/tennantiet, kobalt- en nikkelarseniden, andere sulfozouten, hematiet/goethiet, arsenaten (8 daarvan zijn calcium- en magnesiumarsenaten met Sainte-Marie als typevindplaats!), carbonaten, kwarts, bariet/fluoriet, mineralen uit het nevengeesteente en tenslotte een restgroep met nog niet voorheen geciteerde mineralen.

Het boek wordt afgesloten met een korte verklarende lijst van technische termen en een (wel zeer beknopte) bibliografie. Helaas ontbreekt hier een gedetailleerde index van mineralen en mijnen.

Al met al is dit een zeer volledig werk, dat de materie grondig en bevattelijk behandelt. Lay-out en fotowerk zijn uitermate verzorgd. Door de band genomen worden de linkerbladzijden voorbehouden voor tekst terwijl de rechterbladzijden ingeruimd worden voor de corresponderende illustraties – in het beschrijvend mineraalgedeelte worden echter frequent zowel linkse als rechtse pagina's volledig gereserveerd voor foto's van specimens. De teksten zijn integraal in het Frans, Engels en Duits: hiertoe zijn ze telkens in 3 kolommen gesteld. Uitzondering hierop vormen de onderschriften bij de afbeeldingen, die eentalig Frans zijn, maar uit de aard van de zaak levert dat doorgaans echter geen problemen op. De vertalingen zijn van een prima kwaliteit – wat bij dergelijke werken niet altijd vanzelfsprekend is (in een niet nader te vernoemen, relatief recent

werk over luminescentie bij mineralen tekenden niet minder dan 8 individuen voor een omzetting uit het Italiaans naar het Engels en die zorgden zodoende met zijn allen voor een wel zeer toepasselijke demonstratie van het oude volksgezegde “als iedereen zijn steentje bijdraagt krijg je ... een puinhoop”.)

Maar niettegenstaande alle voorgaande positieve kanten is er toch iets omtrent dit boek dat mij doet aarzelen om het zonder enige reserve aan te bevelen voor de modale mineralenverzamelaar. De auteur stelt zelf in zijn inleiding “Les minéraux du Val d’Argent ne sont sans doute ni les plus beaux ni les plus précieux du monde” en daarmee legt hij onmiddellijk zelf de vinger op de wonde. De meeste Sainte-Marie specimens zijn inderdaad niet bijster fotogeniek (micromounts niet te na gesproken). Voor zilver en zijn sulfozouten is dit misschien ooit wel anders geweest maar daarvan zijn helaas de beste specimens door toedoen van een niets ontziende zilverkoorts in de smelters geëindigd. Nu wordt wel eens beweerd dat een goede fotograaf zelfs het meest miserabele specimen nog als een topstuk kan doen voorkomen maar ook die praktijk kent zijn grenzen – en die zijn bij veel Sainte-Marie specimens helaas bereikt. Niettegenstaande het uitstekende fotowerk zullen veel afgebeelde specimens in het boek voor de gemiddelde verzamelaar (die de dag van vandaag sowieso al verwordt met een vloedgolf van eerste klas publicaties over topstukken allerhande) eerder voorkomen als saai, ongeïnspireerd, weinig interessant... zeker als je ze gaat vergelijken met specimens afkomstig uit locaties die door moeder natuur minder stiefmoederlijk werden behandeld.

Al met al dus een werk dat zonder enige reserve kan aanbevolen worden aan de regelrechte Sainte-Marie diehard. Voor de anderen misschien deze suggestie: zie veiligheidshalve eerst eens of je op Mindat aan je trekken komt – dat kan je 45 Euro besparen....

Raymond Dedeyne

